

Vännäs kyrka (Vännäs gamla kyrka), Västerbottens län.

Viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor.

1817–1825	<p>Vännäs kyrka är uppförd av trä år 1825. Den är ritad av bruksinspektör Johan Vincent, Sävar, och blev aldrig anmäld för godkännande av Överintendentsämbetet. Enligt uppgift från 1832, uppfördes kyrkan enligt samma ritningar som till Sävar (gamla) kyrka. Inget torn uppfördes emellertid. Byggmästare var bonden Erik Jonsson och Hans Fredriksson.</p> <p>Predikstol med ljudtak utförd till kyrkans invigning, av snickaren Mattias Edström från Nysätra. Ursprunglig altarprydnad bestod av ett kors med svepduk framför fönstret, flankerat av dubbla kolonner med rakt överstycke. Kyrkan är orienterad i väst-östlig riktning med sakristia i norr.</p>	ATA. Kyrkobyggnader 1760–1860, del 3, s. 124.
1843	*Klockstapel uppförd nordväst om kyrkan 1843 efter ritningar av komminister J A Linder, Umeå.	ATA.
1849	Anskaffande av altartavla målad av historiemålaren Carl Johan Sjöstrand 1833, föreställande ”De vise människors hyllning till Maria”.	ATA.
1863–1864	*Första orgeln inköptes, byggd av Johan Gustaf Ek, Torp, Medelpad.	ATA.
1889	*Tillbyggt vapenhus i söder med platt tak och balustrad. *Ny utvändig och invändig panel.	Kyrkobyggnader 1760–1860, del 3, s. 124.
1920	Restaurering av arkitekt Fredrik Falkenberg, Stockholm. *Nytt spåntak *Vapenhuset i söder ombyggt med sadeltak och spetsigt gavelröste. *Sidoposter och fronton över västra ingången togs bort. *Östra fönstret igensätts. *Kyrkorummets väggar reveterades och kalkades samt delar marmorades. Två kaloriferer insattes för uppvärmning. *Altaruppsättning med trekvartskolonner, ritad av Falkenberg.	ATA. Kyrkobyggnader 1760–1860, del 3, s. 124.
1924	*Nytt orgelverk insätts bakom gamla orgelfasaden. E A: Zetterkvist och son, Örebro.	ATA.
C a 1925	*Ny begravningsplats anlagd, den s k Västra kyrkogården.	

(1925)	Ritning till gravkapell på nya, Västra kyrkogården, godkänns. Bearbetat förslag av K. Byggnadsstyrelsen av F.W. Ursprunglig ritning av byggmästare G. Sandström. In- och utvändig puts. Gråblå limfärg invändigt och vitgrå kalkfärg utvändigt. Plåttak.	ATA.
1936	*Installation av elektrisk belysning och värme. Radiatorer innanför altarringen. *Tvättning och uppkalkning av väggar så att de återställs till samma skick som 1920. Ljuskronor putsas och stryks med metallfernissa *Trådstaket (fyra längsgående trådar genom gjutna järnstolpar och två järntrådsgrindar med murade grindstolpar av rött tegel utan puts) utbyts mot stenvmur av natursten. Grindstolpar infästs i större naturstenar.	ATA.
1939	*Utvidgning av Vännäs begravningsplats invid kyrkan, ned mot Umeälven.	ATA.
1941	*Renovering av kalk, patén och oblatask (alpacka).	ATA.
1944	Ändringsarbeten i sakristian. *Anordnande av ingång utifrån till sakristian. Eldstad tas bort. Omläggning av golv, nya dörrar av furu enligt befintliga dörrar. Nya fönster med kopplade bågar görs med samma utseende och storlek som de gamla. Nya väggar med stomme av 1,5 tums spontad plank, papp, spräckpanel och rörning samt putsning. Gamla väggar och tak var putsade, förstärkning och lagning med trådduk. Invändig målning med matt oljefärg. Ytterbro av grovhuggen granit och två tums tjärad furuplank. Målningen kompletterades utvändigt.	ATA.
1949	*Libraria renoverade sockenbudstyg.	ATA.
(1950-talet).	*Dopfunten tillkom.	ATA.
1953	*Utvidgning av Vännäs västra kyrkogård.	ATA.
1954	*Konservering av mässhake i svart sammet med silvergaloner. Ersta Diakonianstalt.	ATA.
1960	*Utvidgning av östra kyrkogården (Vännäsby).	ATA.
1961	*Rivande av gravkapell intill kyrkan, men källaren sparades. *Invigning av gravkapell intill kyrkan, ritat av arkitekt Jan Thurfjell, Luleå.	ATA.

1963	*Konservering av altartavlan.	ATA.
1966	<p>*Ombyggnad under läktarna. Reviderat förslag till skärmvägg framtaget av arkitekt George Rudner.</p> <p>*Järnförstärkning av takstolarna. Nordsidan av yttertaket behålls medan södra sidan fick två tredjedelar nytt spåntak.</p> <p>*Kortning av kyrkorummet med inbyggnad under läktaren. Kapprum med stengolv och värmeslingor. Brudkammare med heltäckningsmatta. Klart glas ej iriserat.</p> <p>*Återställande av ursprunglig panel (reveteringen från 1920 togs bort)</p> <p>*Höjning av korgolvet. De befintliga nummertavlor ansågs störande.</p> <p>*Sänkning av predikstolen.</p> <p>*Nya bänkar med fyllning ända ned till golvet och rätvinkliga former. Borttagande av kaloriferanläggning.</p> <p>*Ändrad belysning.</p> <p>*Framtagning av altarets bild: Boken med de sju inseglen och draperimålning vid predikstolen. Konservator Albert Eriksson. Konsthantverkare Rudolf Oscarsson, Gräsmys, konserverade ljuskronan från Strömbäck. Fogarna i väggen ”petades fram”, vägglistor nygjordes och grönådrade lik den gamla färgen. Golvet göts och belades med furu.</p> <p>*Nya läderklädda bänkar från ortens läderfabrik. En sektor av altarringen gjordes med knäfallskuddar.</p> <p>*Ny orgel från Grönlunds, Gammelstad.</p>	ATA, dnr K296.
1967	*Utvidgning av västra kyrkogården (Vännäs köping). Norra delen tas i anspråk för gravplatser. Rektangulära gravkvarter avgränsade med oxbärshäckar. Sammanhängande gräsytor. Vägar av oregelbunden offerdalsskiffer. Återinvigning, december 1967.	ATA.
1968	<p>*Konservering av draperimålning, predikstol, altaruppställning och altarbord.</p> <p>*Temperamålning, lasering i två färger av kyrkorummets nya bänkar.</p> <p>*Stänkmålning i vapenhuset.</p> <p>*Lasering av väggar i brudrum och kapprum. Konservator Albert Eriksson.</p>	ATA.
1969	*Flyttning av klockstapeln till kyrktomten, av trafiksäkerhetsskäl/högerregelns införande.	ATA.
1972	*Nytt begravningskapell och klockstapel för Vännäs västra kyrkogård efter förslag utarbetat av Kjell Wretling.	ATA, dnr 3132 K314.
1974	*Utvidgning av Vännäs östra kyrkogård.	ATA.

1982	*Uppbyggnad av ekonomibyggnad på Vännäs kyrkogård.	ATA.
1985	*Befintlig toalett utvidgas till hk-wc genom flyttning av brudkammarevägg.	ATA.
1986	*Utvidgning av Vännäs kyrkogård.	ATA.
1990	*Konservering av mässhake i vitt siden, Libraria, 1951 MG.12.04.1989 Ny kororgel gestaltad av VAB i samarbete med läns museet. Sexstämmig piporgel med mekanisk teknik. *HK-ramp av trä med ram och järnräcke framme i kyrkan. *Toaletter i läktarvåningen.	ATA.
1993	*Tillstånd att uppföra materialförråd och plank på Västra kyrkogården. *Borttagning av bänkar för kantor och kör i nordost mot koret.	ATA, dnr 225-1512/93.
1995	*Konserveringsåtgärder på altaruppsats och predikstol. Förslag till åtgärder lämnade av konservator Per Matsson.	ATA.
2000	*Hel utvändigt ommålning.	
2002	*Ändring av gravkapellet på Västra kyrkogården. Ombyggnad från platt tak och invändig takavvattning till svagt valmat tak och utvändigt vattenledning. Vittringen av det ljusa teglet åtgärdades genom säckskurning, d v s en slags tunn rappning som gör att ytstruktur och kulörton i stort kunde bibehållas.	Vb-museum
2003	*Omtjarning av kyrkans tak. *omförgyllning av inskriptionstavla ovan västra entrén.	Vb-museum
2004	*Ändring av dörr till katafalkförråd m m, i södra vapenhuset.	Vb-museum